

**КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАКУЛЬТЕТ ПРАВА ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
КАФЕДРА ПУБЛІЧНОГО ТА ПРИВАТНОГО ПРАВА**

«ПОГОДЖЕНО»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
_____ О.Б. Жильцов
«__» _____ 2020 р.

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Вчена рада Факультету права та
міжнародних відносин
Вчений секретар
_____ І.В. Шкарбан
Протокол № ____ від 00.00.2020 р.

ПРОГРАМА

комплексного екзамену з галузевого матеріального права

Освітній рівень

перший (бакалаврський)

Галузь знань

08 Право

Спеціальність

081 Право

Розглянуто і затверджено
на засіданні кафедри публічного та
приватного права
Протокол № 12 від 24.04.2020 р.
Завідувач кафедри
доктор юридичних наук, доцент
_____ Л.В. Орел

Київ 2020

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Комплексний екзамен з галузевого матеріального права призначений для перевірки теоретичних і практичних знань випускників Київського університету імені Бориса Грінченка з дисциплін навчального плану спеціальності 081 Право та має на меті встановлення екзаменаційною комісією фактичної відповідності рівня освітньої підготовки вимогам освітньої характеристики бакалавра.

При розробці Програми комплексного екзамену з галузевого матеріального права були враховані вимоги освітньої характеристики фахівця освітнього рівня “бакалавр” за спеціальністю 081 Право, зміст затверджених робочих планів і програм дисциплін спеціальності.

У пакет програми комплексного екзамену з галузевого матеріального права входять:

- пояснювальна записка,
- зміст комплексного екзамену з галузевого матеріального права (програми курсів “Кримінальне право”, “Цивільне процесуальне право”, “Право соціальної сфери”),
- орієнтовні питання з права,
- критерії оцінювання знань,
- рекомендована література.

Комплексний екзамен проводиться у письмовій формі.

Кримінальне право

Кримінальне право України як окрема галузь права. Поняття злочину та класифікація злочинів Кримінальна відповідальність та її підстави

Кримінальне право України та інші галузі права, їх зв'язок та відмінності. Система кримінального права України. Загальна та Особлива частини кримінального права України, їх особливості та взаємозв'язок. Система Загальної частини кримінального права України. Поняття принципу кримінального права. Система принципів кримінального права України. Поняття “джерела кримінального права”. Основні джерела сучасного кримінального права України.

Визначення поняття злочину. Поняття злочину за КК України. Ознаки злочину, їх загальна характеристика. Юридична природа положення ч. 2 ст. 11 КК України щодо малозначності діяння, його значення для правозастосовної практики.

Класифікація злочинів у кримінальному праві. Окремі види класифікації злочинів, що використовуються в КК України. Класифікація злочинів за ступенем тяжкості в КК України та її кримінально-правове значення.

Загальна структура юридичного складу злочину, її складові частини.

Поняття об'єкту злочину. Об'єкт злочину і предмет (об'єкт) кримінально-правової охорони. Поняття об'єктивної сторони складу злочину. Особливості елементів, що утворюють об'єктивну сторону складу злочину. Поняття

співучасті у злочині. Визначення поняття співучасті у злочині в КК України. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки співучасті. Види співучасників злочину за КК України.

Поняття кримінальної відповідальності. Кримінальна відповідальність - різновид юридичної відповідальності. Форми кримінальної відповідальності. Підстава (підстави) кримінальної відповідальності. Визначення підстави кримінальної відповідальності в КК України.

Поняття звільнення від кримінальної відповідальності. Правові підстави та порядок звільнення від кримінальної відповідальності за КК України. Загальна характеристика спеціальних видів звільнення від кримінальної відповідальності, передбачених у нормах Особливої частини КК України.

Поняття суб'єкта злочину за КК України. Особливості елементів складу злочину, що характеризують його суб'єкта. Поняття суб'єктивної сторони складу злочину. Особливості елементів, що утворюють суб'єктивну сторону складу злочину. Поняття стадії злочину. Чинники, що впливають на визначення стадії злочину. Види стадій злочину за КК України.

Причетність до злочину. Поняття причетності до злочину. Форми причетності до злочину. Відмінність окремих форм причетності до злочину від співучасті у злочині. Особливості кримінальної відповідальності за окремі форми причетності до злочину за КК України.

Поняття та юридична природа обставин, що виключають злочинність діяння. Необхідна оборона: поняття, ознаки, умови правомірності. Перевищення меж необхідної оборони. Провокація оборони.

Загальна характеристика обставин, що виключають злочинність діяння, які не передбачені КК України.

Поняття та мета покарання. Судимість

Поняття покарання за КК України. Ознаки покарання. Покарання в системі заходів кримінально-правового впливу. Мета покарання за КК України.

Поняття виду покарання. Система видів покарання в кримінальному праві. Основні ознаки (характеристики) системи видів покарання за КК України. Кримінально-правове значення системи видів покарання. Види покарань за КК України.

Призначення покарання як специфічний етап застосування кримінально-правових норм. Обрання конкретної міри покарання, його основний кримінально-правовий зміст.

Загальні засади призначення покарання, їх юридична природа та загальний зміст. Загальні правила призначення покарання за КК України. Виконання додаткових покарань різних видів. Обчислення строків покарання.

Поняття та юридична природа звільнення від покарання та його відбування. Основний кримінально-правовий зміст звільнення від покарання та його відбування, його відмінність від звільнення від кримінальної відповідальності.

Поняття судимості. Часові межі судимості. Обставини, які зумовлюють визнання особи такою, що не має судимості. Загально-правові та кримінально-правові наслідки судимості.

Погашення судимості. Загальні умови зняття судимості.

Зняття судимості. Умови та підстави зняття судимості, що передбачені КК України.

Поняття примусових заходів медичного характеру, їх юридична природа та основний кримінально-правовий зміст. Мета (цілі) примусових заходів медичного характеру.

Злочини проти життя та здоров'я особи. Злочини проти волі особи. Злочини проти власності

Особисті блага людини як об'єкт кримінально-правової охорони. Загальний механізм кримінально-правової охорони життя і здоров'я особи. Проблеми систематизації юридичних складів злочинів проти життя та здоров'я особи за чинним кримінальним законодавством України.

Воля людини як об'єкт кримінально-правової охорони. Загальна характеристика злочинів проти волі особи. Злочини, що посягають на волю людини. Незаконне позбавлення волі або викрадення людини: аналіз юридичних складів злочину.

Статева свобода та статевая недоторканість людини як об'єкти кримінально-правової охорони. Загальна характеристика злочинів проти статевої свободи та статевої недоторканості особи.

Окремі конституційні права і свободи людини і громадянина як об'єкт кримінально-правової охорони. Особливості механізму кримінально-правової охорони прав і свобод людини та громадянина.

Загальна характеристика злочинів проти особистих прав і свобод людини та громадянина.

Власність та право власності як об'єкти кримінально-правової охорони. Загальна характеристика злочинів проти власності. Економічна, господарська та підприємницька діяльність як об'єкти кримінально-правової охорони. Загальна характеристика злочинів у сфері господарської діяльності.

Злочини, що посягають на встановлений порядок здійснення господарської діяльності та окремих її видів.

Екологічна безпека навколишнього природного середовища як родовий об'єкт злочинів проти довкілля. Особливості безпосередніх об'єктів злочинів проти довкілля.

Злочини проти основ національної безпеки України. Злочини проти громадської безпеки

Національна безпека України як об'єкт кримінально-правової охорони. Загальна характеристика злочинів проти основ національної безпеки України.

Громадська безпека як об'єкт кримінально-правової охорони. Загальна характеристика та види злочинів проти громадської безпеки.

Громадський порядок і моральність як об'єкти кримінально-правової охорони. Загальна характеристика злочинів проти громадського порядку і моральності.

Здоров'я населення як об'єкт кримінально-правової охорони. Особливості механізму кримінально-правової охорони здоров'я населення.

Злочини, що посягають на встановлений порядок обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів.

Злочини у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів. Злочини проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку

Зовнішня, внутрішня та інформаційна безпека як об'єкти кримінально-правової охорони. Загальна характеристика злочинів у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації.

Загальна характеристика та види злочинів проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку. Міжнародні злочини та злочини міжнародного характеру.

Злочини проти миру, безпеки людства. Пропаганда війни: аналіз юридичного складу злочину. Планування, підготовка, розв'язування та ведення агресивної війни: особливості юридичних складів злочину. Злочини проти міжнародного правопорядку. Посягання на життя представника іноземної держави: особливості юридичного складу злочину.

Злочини проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян. Злочини у сфері службової діяльності

Конституція України про основні принципи управління в державі. Особливості механізму кримінально-правової охорони управлінської діяльності в Україні та основні напрями його вдосконалення на сучасному етапі.

Поняття службової особи та службового злочину. Проблеми систематизації юридичних складів службових злочинів. Конституція та закони України про діяльність службових осіб. Перевищення влади або службових повноважень.

Хабарництво як родове поняття окремої групи службових злочинів. Одержання хабара: аналіз юридичних складів злочину, кваліфікація за сукупністю з іншими злочинами. Давання хабара: особливості юридичних складів злочину; підстави звільнення від кримінальної відповідальності особи, яка дала хабар. Провокація хабара: особливості юридичних складів злочину

Цивільне процесуальне право

Уведення в цивільне процесуальне право

Поняття, предмет і метод цивільного процесуального права.

Цивільні процесуальні правовідносини. Поняття та ознаки цивільних процесуальних правовідносин. Передумови та підстави виникнення цивільних процесуальних правовідносин. Норми цивільного процесуального права. Цивільна

процесуальна правосуб'єктність (цивільна процесуальна правоздатність і цивільна процесуальна дієздатність). Процесуальні юридичні факти. Елементи цивільних процесуальних правовідносин.

Засади цивільного судочинства.

Загальна характеристика цивільного процесуального законодавства.

Поняття, завдання та види цивільного судочинства.

Сутність стадій цивільного судочинства.

Наука цивільного процесуального права України.

Цивільний процесуальний статус осіб, які беруть участь у справі

Склад осіб, які беруть участь у цивільній справі, їх загальні права та обов'язки.

Забезпечення прав осіб, які не досягли повноліття, під час розгляду цивільної справи.

Сторони у цивільному процесі. Спеціальні права позивача. Спеціальні права відповідача.

Поняття та види процесуальної співучасті. Заміна неналежного відповідача, залучення співвідповідачів. Процесуальне правонаступництво. Розбіжності між процесуальним правонаступництвом та заміною неналежною стороною.

Треті особи у цивільному процесі. Треті особи, які заявляють самостійні вимоги щодо предмета спору. Треті особи, які не заявляють самостійних вимог щодо предмета спору. Порядок залучення до участі у справі або вступу в справу третіх осіб, які не заявляють самостійних вимог. Вимоги до заяви про залучення третьої особи.

Представництво в цивільному процесі. Поняття та види представництва у цивільному процесі. Особи, які можуть бути представниками. Особи, які не можуть бути представниками. Документи, що посвідчують повноваження представників. Призначення або заміна законного представника судом. Повноваження представника в суді.

Участь у цивільному процесі органів та осіб, яким законом надано право захищати права, свободи та інтереси інших осіб.

Цивільний процесуальний статус осіб, які є іншими учасниками цивільного процесу

Склад та класифікація осіб, які є іншими учасниками цивільного процесу.

Особи, які здійснюють організаційно-технічне забезпечення цивільного процесу. Секретар судового засідання. Судовий розпорядник. Помічник судді.

Особи, які сприяють розгляду і вирішенню цивільної справи по суті. Свідок. Особи, які не підлягають допиту як свідки. Особи, які мають право відмовитися від давання показань. Експерт. Спеціаліст. Перекладач. Особа, яка надає правову допомогу.

Підстави для відводу осіб, які є іншими учасниками цивільного процесу (секретаря судового засідання, експерта, спеціаліста, перекладача). Порядок

вирішення заяви про відвід. Обов'язок секретаря судового засідання, експерта, спеціаліста, перекладача заявити самовідвід.

Цивільна юрисдикція. Підсудність цивільних справ

Цивільна юрисдикція. Наслідки порушення правил підвідомчості цивільних справ. Підвідомчість окремих категорій цивільних справ суду. Підвідомчість справ, що виникають з цивільних правовідносин. Підвідомчість справ, що виникають з житлових правовідносин. Підвідомчість справ, що виникають із земельних правовідносин. Підвідомчість справ, що виникають із сімейних правовідносин. Підвідомчість справ, що виникають з трудових правовідносин. Підвідомчість справ, що виникають з інших правовідносин.

Поняття та види підсудності цивільних справ. Функціональна підсудність. Родова підсудність. Територіальна підсудність. Види територіальної підсудності. Загальна підсудність. Альтернативна підсудність. Виключна підсудність. Підсудність кількох вимог, пов'язаних між собою.

Наслідки порушення правил підсудності. Передача справи з одного суду до іншого.

Докази та доказування у цивільному судочинстві

Поняття та наукова класифікація доказів у цивільному процесуальному праві. Прямі та непрямі докази. Первісні та похідні докази. Особисті, речові та змішані докази.

Належність та допустимість доказів.

Поняття та етапи (стадії) доказування у цивільному процесі. Збирання доказів. Дослідження доказів. Оцінка доказів.

Предмет доказування. Підстави звільнення від доказування.

Окремі засоби доказування в цивільному судочинстві. Пояснення сторін, третіх осіб та їхніх представників. Показання свідка. Письмові докази. Речові докази. Висновок експерта.

Забезпечення доказів у цивільному процесі. Способи забезпечення судом доказів.

Строки в цивільному судочинстві

Поняття та види процесуальних строків. Строки, встановлені процесуальним законом. Строки, встановлені судом. Абсолютно визначені строки. Відносно визначені строки.

Обчислення та закінчення процесуальних строків. Наслідки їх пропущення.

Зупинення, поновлення та продовження процесуальних строків.

Судові витрати в цивільному судочинстві

Склад і види судових витрат.

Судовий збір. Поняття та розмір судового збору. Порядок його сплати, повернення і звільнення від сплати.

Визначення ціни позову (у позовах: про стягнення грошових коштів; про визнання права власності на майно або його витребування; про стягнення

аліментів; про строкові платежі і видачі; про безстрокові або довічні платежі і видачі; про зменшення або збільшення платежів або видач; про припинення платежів або видач; про розірвання договору найму (оренди) або договору найму (оренди) житла; про право власності на нерухоме майно, що належить фізичним особам на праві приватної власності; які складаються з кількох самостійних вимог).

Відстрочення та розстрочення судових витрат.

Витрати, пов'язані з розглядом судової справи. Витрати на правову допомогу. Витрати сторін та їх представників, що пов'язані з явкою до суду. Витрати, пов'язані із залученням свідків, спеціалістів, перекладачів та проведенням судових експертиз. Витрати, пов'язані з проведенням огляду доказів за місцем їх знаходження та вчиненням інших дій, необхідних для розгляду справи. Витрати, пов'язані з публікацією в пресі оголошення про виклик відповідача.

Розподіл судових витрат. Розподіл судових витрат між сторонами. Розподіл витрат у разі відмови від позову і укладення мирової угоди.

Заходи процесуального примусу в цивільному судочинстві

Поняття, ознаки та види заходів процесуального примусу.

Заходи процесуального примусу, що застосовуються до порушників порядку в залі судового засідання (попередження і видалення із залу судового засідання).

Заходи процесуального примусу, що забезпечують процес доказування (тимчасове вилучення доказів для дослідження судом і привід). Вимоги до ухвали про тимчасове вилучення цих доказів для дослідження судом. Особи, які не підлягають приводу в суд. Вимоги щодо ухвали про привід у суд.

Наказне провадження

Відкриття наказного провадження.

Судовий наказ: поняття, порядок видачі та скасування, набрання законної сили.

Окреме провадження

Справи, що розглядаються судом у порядку окремого провадження.

Розгляд справ про зміну правового статусу фізичних осіб (обмеження цивільної дієздатності фізичної особи, визнання фізичної особи недієздатною та поновлення цивільної дієздатності фізичної особи; надання неповнолітній особі повної цивільної дієздатності; визнання фізичної особи безвісно відсутньою чи оголошення її померлою; усиновлення дитини або повнолітньої особи).

Розгляд справ про встановлення фактів, що мають юридичне значення (родинних відносин між фізичними особами; перебування фізичної особи на утриманні; каліцтва, якщо це потрібно для призначення пенсії або одержання допомоги по загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню; реєстрації шлюбу, розірвання шлюбу, усиновлення; проживання однією сім'єю чоловіка та жінки без шлюбу; належності правовстановлюючих документів особі, прізвище, ім'я, по батькові, місце і час народження якої, що зазначені в документі, не збігаються з ім'ям, по батькові, прізвищем, місцем і часом народження цієї

особи, зазначеним у свідоцтві про народження або в паспорті; народження особи в певний час у разі неможливості реєстрації органом державної реєстрації актів цивільного стану факту народження; смерті особи в певний час у разі неможливості реєстрації органом державної реєстрації актів цивільного стану факту смерті; смерті особи, яка пропала безвісти за обставин, що загрожували їй смертю або дають підстави вважати її загиблою від певного нещасного випадку внаслідок надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру).

Розгляд справ про відновлення або визнання неоспорюваних прав (відновлення прав на втрачені цінні папери на пред'явника та векселі; передачу безхазяйної нерухомої речі у комунальну власність; визнання спадщини відумерлою).

Розгляд справ про примусове здійснення певних правових дій (надання особі психіатричної допомоги в примусовому порядку; примусову госпіталізацію до протитуберкульозного закладу; розкриття банком інформації, яка містить банківську таємницю, щодо юридичних та фізичних осіб).

Позов та його пред'явлення. Відкриття провадження у цивільній справі

Поняття та елементи (підстава та предмет) позову.

Види позовів. Позови про присудження. Позови про визнання (позитивні та негативні).

Перетворювальні (конститутивні) позови.

Право на пред'явлення позову.

Об'єднання і роз'єднання позовів.

Зміни в позові.

Відмова від позову і визнання позову. Мирова угода сторін.

Забезпечення позову. Види забезпечення позову. Розгляд заяви про забезпечення позову, виконання ухвали про забезпечення позову. Заміна виду забезпечення позову або скасування заходів забезпечення позову.

Відкриття провадження у цивільній справі.

Провадження у цивільній справі до судового розгляду

Поняття, мета та завдання провадження у цивільній справі до судового розгляду.

Порядок провадження у цивільній справі до судового розгляду.

Заперечення проти позову та зустрічний позов як спеціальні засоби захисту інтересів відповідача.

Судові виклики і повідомлення.

Судовий розгляд цивільної справи у суді першої інстанції

Поняття судового розгляду. Розгляд цивільних справ протягом розумного строку.

Підготовча частина судового засідання.

Розгляд цивільної справи як основний етап судового засідання.

Судові дебати.

Ухвалення та проголошення рішення суду як заключна частина судового засідання.

Заочний розгляд цивільної справи. Поняття та мета заочного розгляду цивільної справи. Умови і порядок заочного розгляду цивільної справи. Перегляд, оскарження та скасування заочного рішення.

Ускладнення, що виникають під час судового розгляду цивільної справи.

Фіксування цивільного процесу

Відкладення розгляду цивільної справи або оголошення перерви в її розгляді.

Зупинення провадження у цивільній справі.

Закриття провадження у цивільній справі.

Залишення заяви без розгляду.

Фіксування цивільного процесу. Фіксування судового засідання технічними засобами. Журнал судового засідання. Порядок складання та оформлення протоколів про окремі процесуальні дії. Зауваження щодо технічного запису судового засідання, журналу судового засідання та їх розгляд.

Судові рішення у цивільному процесі

Поняття та види судових рішень.

Поняття та зміст рішення суду. Вимоги законності та обгрунтованості до рішення суду.

Питання, які вирішує суд під час ухвалення рішення.

Виправлення недоліків (описок та арифметичних помилок) рішення судом, який його ухвалив.

Додаткове рішення суду.

Роз'яснення рішення суду.

Набрання рішенням суду законної сили

Ухвали суду. Зміст ухвали суду. Окремі ухвали суду.

Перегляд судових рішень у цивільних справах в апеляційному порядку

Право апеляційного оскарження.

Апеляційна скарга. Форма і зміст апеляційної скарги. Порядок подання апеляційної скарги. Доповнення, зміна апеляційної скарги або відкликання її чи відмова від неї. Строк розгляду апеляційної скарги.

Відкриття апеляційного провадження у цивільній справі.

Підготовка розгляду справи апеляційним судом.

Порядок розгляду справи апеляційним судом. Особливості розгляду в апеляційному порядку окремих категорій справ.

Повноваження апеляційного суду.

Ухвали та рішення апеляційного суду.

Перегляд судових рішень, які набрали законної сили, в цивільному процесі

Перегляд судових рішень в касаційному порядку.

Провадження в зв'язку з нововиявленими обставинами. Підстави для перегляду рішення, ухвали суду чи судового наказу у зв'язку з нововиявленими обставинами. Строк подання заяв про перегляд у зв'язку з нововиявленими обставинами. Суди, що здійснюють перегляд у зв'язку з нововиявленими обставинами. Форма і зміст заяви про перегляд рішення, ухвали суду чи судового наказу у зв'язку з нововиявленими обставинами. Відкриття провадження за нововиявленими обставинами. Розгляд заяви про перегляд судового рішення у зв'язку з нововиявленими обставинами.

Виконання судового рішення у цивільній справі

Загальна характеристика виконавчого провадження у цивільному процесі.

Порядок звернення судових рішень до виконання.

Відкриття виконавчого провадження у цивільному процесі.

Окремі питання виконавчого провадження, що виникають у цивільному судочинстві. Негайне виконання судових рішень. Відстрочка і розстрочка виконання, зміна чи встановлення способу і порядку виконання. Мирова угода в процесі виконання. Вирішення питання про тимчасове влаштування дитини до дитячого або лікувального закладу. Вирішення питання про оголошення розшуку боржника або дитини. Вирішення питання про примусове проникнення до житла чи іншого володіння особи. Вирішення питання про звернення стягнення на грошові кошти, що знаходяться на рахунках. Вирішення питання про тимчасове обмеження у праві виїзду за межі України. Питання про визначення частки майна боржника у майні, яким він володіє спільно з іншими особами.

Судовий контроль за виконанням судових рішень. Право на звернення із скаргою до суду. Подання скарги. Строки для звернення із скаргою. Розгляд скарги. Судове рішення за скаргою. Розподіл витрат, пов'язаних з розглядом скарги. Виконання ухвали суду.

Поворот виконання. Поняття повороту виконання. Порядок вирішення питання про поворот виконання. Строк подання заяв про поворот виконання. Особливості повороту виконання в окремих категоріях справ.

Відновлення втраченого судового провадження у цивільній справі

Сутність втраченого судового провадження. Порядок відкриття провадження у цивільній справі про його відновлення.

Розгляд справи про відновлення втраченого провадження.

Право соціальної сфери

Трудове право

Предмет, метод, система, джерела трудового права

Поняття праці та права на працю. Конституційні засади права громадян на працю. Заборона примусової праці. Рівність прав громадян у праці, заборона дискримінації.

Поняття та предмет трудового права. Ознаки предмета трудового права. Трудові правовідносини між працівниками і пов'язані з ними суспільні відносини. Особливості процедурних відносин у трудовому праві.

Методи трудового права. Ознаки методу правового регулювання трудових правовідносин. Сфера дії норм трудового права. Система трудового права. Система трудового законодавства. Відмежування трудового права від суміжних галузей права: цивільного, адміністративного, соціального забезпечення, цивільно-процесуального та норм виправно-трудоного права.

Поняття джерел трудового права. Класифікація джерел трудового права. Дія нормативних актів про працю. Єдність і диференціація правового регулювання трудових відносин. Система джерел трудового права. Значення рішень Конституційного суду України, роз'яснень Пленуму Верховного Суду України у тлумаченні і застосовуванні законодавства про працю.

Реформа трудового законодавства.

Трудові правовідносини

Загальна характеристика відносин у трудовому праві. Поняття трудового правовідношення, його особливості. Відмінності трудового правовідношення від суміжних з ним правовідносин.

Суб'єкти трудових правовідносин. Поняття та види суб'єктів трудового права. Індивідуальні та колективні трудові правовідносини.

Зміст трудових правовідносин, основні права та обов'язки їх суб'єктів.

Правовий статус суб'єкта трудового права. Трудова правоздатність, суб'єктивні права й обов'язки, гарантії реалізації трудових прав і обов'язків, відповідальність суб'єкта трудового права.

Громадяни (працівники) як суб'єкти трудового права.

Роботодавці (юридичні та фізичні особи) як суб'єкти трудового права. Поняття роботодавця. Зміст трудової правосуб'єктності. Співвідношення понять “власник підприємства” і “адміністрація підприємства”.

Трудовий колектив організації як суб'єкт трудового права. Основні повноваження трудових колективів. Класифікація трудових колективів за формами праці та сферою її застосування.

Професійні спілки та інші уповноважені на представництво трудовим колективом органи як суб'єкти трудового права. Правові основи діяльності профспілок.

Інші суб'єкти трудового права: служба зайнятості, органи контролю та нагляду, органи з вирішення індивідуальних і колективних трудових спорів, розпорядник майна, організації роботодавців та основні засади їх діяльності.

Підстави виникнення, зміни і припинення правовідносин. Правовідносини, що тісно пов'язані з трудовими правовідносинами.

Колективні договори і угоди

Поняття і сторони колективного договору, угоди. Сфера дії законодавства про колективні договори і угоди. Принципи розробки та укладення колективних договорів та угод.

Порядок укладення колективного договору. Строк і порядок ведення переговорів, вирішення розбіжностей, що виникають під час їх ведення.

Зміст колективного договору. Види умов колективного договору: нормативні, зобов'язальні, інші. Структура колективного договору. Правове значення додатків до колективного договору. Реалізація колективного договору та контроль за виконанням його умов.

Правове регулювання в сфері зайнятості та працевлаштування

Законодавство про зайнятість населення. Поняття зайнятості. Форми зайнятості. Основні принципи державної політики у сфері зайнятості та працевлаштування. Правовий статус безробітного. Поняття безробітного і підходящої роботи. Право громадян на забезпечення зайнятості і працевлаштування.

Правове регулювання вивільнення та працевлаштування працівників. Порядок вивільнення працівників. Поняття та види працевлаштування. Правова організація працевлаштування. Органи з працевлаштування громадян. Державна служба зайнятості, її права й обов'язки. Державні гарантії зайнятості населення. Стадії працевлаштування. Особливості працевлаштування окремих категорій громадян.

Трудовий договір: поняття, умови, форма, порядок укладання і розірвання

Поняття та значення трудового договору. Сторони трудового договору. Зміст трудового договору. Умови трудового договору. Поняття трудової функції і місця роботи. Відмінність трудового договору від суміжних цивільно-правових договорів.

Порядок укладання трудового договору. Форма трудового договору. Документи, що подаються для укладання трудового договору. Реєстрація трудового договору між працівником і роботодавцем фізичною особою. Випробування при прийнятті на роботу. Обмеження щодо спільної роботи родичів. Оформлення на роботі. Трудова книжка.

Види трудових договорів: за строком дії, за змістом, порядком укладання. Особливості окремих видів трудових договорів. Строкові трудові договори. Види строкових трудових договорів. Контракт як різновид трудового договору. Зміст контракту. Трудовий договір при суміщенні професій і посад. Трудовий договір при роботі за сумісництвом. Трудові договори, що укладаються при організованому наборі працівників. Трудові договори з іноземцями. Інші види трудових договорів.

Поняття переведення на іншу роботу. Відмінність переведення від переміщення. Види переведень на іншу роботу. Тимчасове переведення працівника.

Зміна істотних умов праці. Підстави і порядок зміни істотних умов праці.

Атестація працівників. Поняття, значення та порядок проведення атестації. Правові наслідки атестації.

Підстави припинення трудового договору. Класифікація підстав припинення трудового договору. Додаткові підстави припинення трудового договору. Розірвання трудового договору з ініціативи працівника. Розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця. Додаткові підстави розірвання трудового договору.

Правове регулювання відсторонення працівника від роботи. Поняття і випадки відстрочення працівника від роботи. Відмінність відстрочення від звільнення працівника.

Порядок звільнення з роботи. Оформлення звільнення. Порядок проведення розрахунку при звільненні з роботи працівника. Трудова книжка. Вихідна допомога.

Правові наслідки незаконного звільнення.

Робочий час і час відпочинку

Поняття робочого часу і значення його правового регулювання. Гарантії щодо робочого часу.

Види робочого часу. Нормальна тривалість робочого часу. Скорочена тривалість робочого часу. Неповний робочий час.

Поняття режиму робочого часу, порядок його встановлення. початок і закінчення роботи. Робота змінами. Перерви між змінами. Чергування.

Спеціальний режим правового регулювання робочого часу.

Порядок обліку робочого часу.

Особливості регулювання робочого часу в окремих галузях економіки. Поділ робочого часу на частини.

Поняття і порядок застосування надурочних робіт. Компенсація за надурочні роботи. Розмежування надурочних робіт і ненормованого робочого часу.

Поняття і види часу відпочинку. Перерви упродовж робочого дня для відпочинку та харчування. Додаткові перерви для годування дитини. Щоденні перерви в роботі. Щотижневий безперервний відпочинок. Святкові та неробочі дні.

Поняття і види відпусток. Державні гарантії права на відпустку. Щорічна основна відпустка. Щорічна додаткова відпустка та її види.

Порядок надання відпусток. Черговість надання відпусток. Додаткові відпустки у зв'язку з навчанням. Творча відпустка. Соціальні відпустки, їх види.

Оплата відпусток. Порядок обчислення заробітної плати за час відпустки. Випадки виплати грошової компенсації за невикористані щорічні відпустки.

Відпустка без збереження заробітної плати.

Оплата праці

Поняття заробітної плати. Структура заробітної плати: основна зарплата, додаткова, інші заохочення і компенсаційні виплати.

Методи регулювання заробітної плати. Державне регулювання оплати праці. Договірне регулювання оплати праці. Оплата праці за сумісництвом.

Організація оплати праці на підприємствах. Тарифна система оплати праці та її елементи. Повідомлення працівників про запровадження нових або зміну діючих умов праці.

Система заробітної плати та її види: погодинна і відрядна.

Нормування праці. Форми матеріального стимулювання праці: премії, винагороди, надбавки, доплати.

Оплата праці у разі відхилення від встановлених умов праці. Оплата праці при виконанні робіт різної кваліфікації. Оплата праці при суміщенні професій (посад) і виконанні обов'язків тимчасово відсутнього працівника. Оплата праці за надурочні роботи. Оплата у святкові та неробочі дні. Оплата роботи у нічний час.

Строки і порядок виплати заробітної плати. Порядок обчислення середньої зарплати.

Поняття гарантій і компенсацій, доплат. Гарантійні виплати та їх види.

Охорона праці

Поняття охорони праці та її значення. Законодавство про охорону праці. Право працівника на охорону праці.

Організація охорони праці на виробництві. Правила та інструкції з охорони праці та виробничої санітарії. Повноваження роботодавця у цій сфері.

Спеціальні правила охорони праці на деяких підприємствах. Порядок розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві. Поняття нещасного випадку та професійного захворювання.

Охорона праці жінок. Охорона праці неповнолітніх. Охорона праці осіб із зниженою працездатністю.

Управління охороною праці. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

Внутрішній трудовий розпорядок. Дисциплінарна відповідальність

Поняття трудової дисципліни. Значення дисципліни праці. Технологічна та виробнича дисципліни. Правові методи забезпечення трудової дисципліни.

Правове регулювання внутрішнього трудового розпорядку. Система нормативних актів, що регулюють порядок здійснення трудової діяльності. Види ПВТР: трудові, галузеві, локальні. Правові наслідки відсутності в організації ПВТР. Структура та зміст ПВТР. Статути та положення про дисципліну.

Основні трудові обов'язки сторін трудового договору.

Поняття заохочення за успіхи в роботі. Підстави заохочення. Види заохочення. Порядок застосування заохочень.

Поняття та види дисциплінарної відповідальності працівників. Загальна дисциплінарна відповідальність. Нормативно-правові акти щодо спеціальної дисциплінарної відповідальності. Підстави дисциплінарної відповідальності. Елементи дисциплінарного проступку.

Основні ознаки дисциплінарної відповідальності працівників. Правові гарантії притягнення працівника до дисциплінарної відповідальності.

Обґрунтованість та справедливість дисциплінарного стягнення. Стадії накладання дисциплінарного стягнення. Виявлення дисциплінарного проступку.

Дисциплінарні стягнення та їх види. Порядок їх застосування. Органи, правомочні їх застосовувати. Строки застосування. Дисциплінарні звільнення. Оскарження та зняття дисциплінарного стягнення.

Інші заходи правового впливу, що застосовуються до правопорушників дисципліни.

Матеріальна відповідальність за заподіяну шкоду

Поняття матеріальної відповідальності сторін трудового договору за заподіяну шкоду. Поняття та особливості відповідальності за шкоду, заподіяну роботодавцю. Мета і значення матеріальної відповідальності сторін трудового договору.

Відмінність матеріальної відповідальності від майнової відповідальності. Порядок покриття шкоди.

Загальні засади й умови матеріальної відповідальності працівників. Підстави матеріальної відповідальності. Трудове майнове правопорушення. Умови матеріальної відповідальності.

Обмежена матеріальна відповідальність. Індивідуальна та колективна матеріальна відповідальність. Визначення розміру шкоди. Порядок покриття шкоди, заподіяної працівником.

Матеріальна відповідальність роботодавця за шкоду, заподіяну працівникові.

Загальнообов'язкове соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання. Страхові виплати.

Професійна підготовка, перепідготовка, підвищення кваліфікації працівників

Поняття безперервного професійного навчання. Єдина система безперервної освіти. Організація форми професійної підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації.

Права й обов'язки роботодавця щодо підготовки і перепідготовки кадрів. Навчання в період перепрофілювання виробництва.

Право працівника на професійне навчання і підвищення кваліфікації. Порядок здійснення професійного навчання. Особливості організації професійного навчання педагогічних працівників.

Нагляд і контроль за додержанням трудового законодавства

Поняття і система органів з нагляду і контролю за додержанням законодавства про працю та їх повноваження. Види нагляду та контролю за додержанням законодавства про працю.

Повноваження місцевих органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування.

Громадський контроль за додержанням законодавства про працю. Юридична відповідальність за порушення законодавства про працю.

Трудові спори

Поняття і види трудових спорів. Класифікація трудових спорів. Причини виникнення трудових спорів.

Органи, що розглядають трудові спори. Принципи розгляду трудових спорів. Підвідомчість трудових спорів.

Індивідуальні трудові спори. КТС: порядок створення, компетенція. Порядок і строки розгляду індивідуального трудового спору. Винесення рішення та його виконання.

Розгляд індивідуальних трудових спорів в місцевих судах. Поняття і види строків з розгляду трудових спорів.

Колективні трудові спори. Органи з вирішення колективних трудових спорів: примирна комісія, трудовий арбітраж. Порядок прийняття рішення щодо колективного спору. Незалежний посередник. Національна служба посередництва і примирення.

Право на страйк і його реалізація.

Житлове право України

Поняття, предмет, метод і система житлового права України

Поняття житлового права як галузі права. Предмет та метод правового регулювання галуззю житлового права. Система галузі житлового права. Правові інститути і норми житлового права, їх характеристика. Житлове законодавство України та його система. Поняття та ознаки житла. Право на житло та форми його реалізації. Співвідношення Житлового та Цивільного кодексів України при регулювання житлових правовідносин. Принципи житлового права: поняття та види. Перспективи розвитку житлового права.

Житловий фонд України, його призначення та структура

Поняття житлового фонду України та його структура. Види житлових фондів та їх характеристика. Призначення жилих будинків та жилих приміщень. Вимоги, що ставляться до жилих приміщень. Управління житловим фондом. Державний облік житлового фонду. Управління житловим фондом: система органів управління. Державний облік житлового фонду. Порядок та підстави переведення жилих приміщень в нежилі. Підстави користування жилими приміщеннями.

Забезпечення громадян жилими приміщеннями у будинках державного житлового фонду

Надання жилих приміщень громадянам в домах державного і громадського житлового фонду. Право громадян на одержання житла. Підстави визнання громадян України такими, що потребують покращання житлових умов. Умови та підстави взяття громадян на квартирний облік. Облікова норма та її значення. Облік громадян, що потребують поліпшення житлових умов (квартирний облік), поняття і види. Порядок надання жилих приміщень. Черговість при наданні жилих

приміщень. Першочергове та позачергове надання жилих приміщень. Співвідношення облікової норми, норми жилої площі та санітарної норми. Їх правове значення. Правові підстави визнання громадян такими, що потребують поліпшення житлових умов. Підстави зняття та виключення з квартирного обліку. Порядок забезпечення житлом окремих категорій громадян: державні службовці, військовослужбовці, молоді спеціалісти. Вимоги, що ставляться до жилих приміщень. Ордер на жиле приміщення. Підстави визнання ордеру недійсним.

Користування жилими приміщеннями в домах державного і громадського житлового фонду, службовими жилими приміщеннями, гуртожитками

Користування жилими приміщеннями в домах державного і громадського житлового фонду. Договір найму жилого приміщення: зміст, зміни і розірвання. Плата за користування житловим приміщенням і комунальними послугами

Користування службовими жилими приміщеннями. Права і обов'язки наймача, процедура припинення користування.

Користування гуртожитками поняття гуртожитку, порядок надання жилої площі, користування, виселення.

Користування жилими приміщеннями у будинках (квартирах) приватного житлового фонду

Права і обов'язки власників житла.

Права і обов'язки членів сім'ї. Права і обов'язки наймачів. Вселення і виселення в житло приватного житлового фонду. Договір найму житла в приватному житловому фонді. Правові підстави виникнення житлових правовідносин у приватному житловому фонді. Права членів сім'ї та колишніх членів сім'ї власника щодо користування жилою площею у будинку (квартирі), що йому належить. Звернення стягнень на житло. Правовий статус житлово-будівельного кооперативу та його членів.

Особливості виникнення житлових правовідносин у приватному житловому фонді. Особливості користування житлом членами сім'ї та колишніми членами сім'ї власника житла. Правові наслідки переходу права власності на будинок (квартиру). Спільна власність на житло: поняття, зміст, права та обов'язки співвласників квартири. Юридична відповідальність власника житла за шкоду, заподіяну житловому фонду. Житлово-будівельний кооператив: особливості створення та діяльності. Звернення стягнень на житло: поняття, порядок, правове регулювання. Обов'язки членів житлово-будівельного кооперативу щодо утримання житла. Порядок та підстави виключення з кооперативу.

Припинення права на жиле приміщення

Підстави і порядок виселення громадян з жилих приміщень з наданням іншого жилого приміщення. Гарантії забезпечення стабільності права громадян на жиле приміщення. Підстави і порядок виселення громадян без надання іншого жилого приміщення. Порядок виселення громадян у зв'язку з визнанням ордеру на жиле приміщення недійсним. Поняття та підстави виселення за законодавством України.

Порядок виселення за чинним законодавством: судовий та адміністративний. Підстави та порядок виселення громадян з жилих приміщень як санкція за порушення житлового законодавства. Порядок виселення громадян у зв'язку з визнанням ордеру на жиле приміщення недійсним. Умови та підстави виселення з наданням іншого житлового приміщення. Умови та підстави виселення без надання іншого житлового приміщення. Умови та підстави виселення за шлюбним договором подружжя.

Відповідальність за порушення житлового законодавства

Поняття та підстави відповідальності за порушення норм житлового законодавства. Види юридичної відповідальності за порушення норм житлового законодавства: адміністративна, кримінальна, цивільно-правова і ін. Суб'єкти юридичної відповідальності. Санкції, що застосовуються до суб'єктів житлових правовідносин за порушення норм житлового законодавства. Співвідношення понять охорона та захист житлових прав. Види юридичної відповідальності за порушення норм житлового законодавства: особливості застосування окремих видів. Підстави відповідальності за порушення норм житлового законодавства. Суб'єкти юридичної відповідальності. Особливості санкцій, що застосовуються до суб'єктів житлових правовідносин за порушення норм житлового законодавства. Відшкодування збитків, заподіяних житловому фонду.

Порядок розгляду і вирішення житлових спорів

Поняття та види житлових спорів. Судовий порядок вирішення житлових спорів: в судах загальної юрисдикції та адміністративних судах. Поняття та підстави класифікації житлових спорів. Особливості розгляду житлових спорів в судах загальної юрисдикції. Особливості розгляду житлових спорів в адміністративних судах.

Правове регулювання приватизації державного житлового фонду

Право громадян та правові засади приватизації державного житлового фонду. Приватизація частини комунальної квартири державного житлового фонду. Приватизація громадського житлового фонду. Нормативно-правове регулювання приватизації державного житлового фонду. Поняття приватизації державного житлового фонду та її види. Особливості приватизації службового житла та гуртожитків. Особливості приватизації частини комунальної квартири. Приватизація житла, що потребує ремонту. Поняття та мета приватизації житла за чинним законодавством України. Правова природа приватизації державного житлового фонду за законодавством України. Суб'єкти та об'єкти приватизації. Жилі приміщення, що не є об'єктами приватизації. Юридичні підстави приватизації жилих приміщень, гарантії здійснення приватизації житла. Особливості приватизації гуртожитків. Документи, необхідні для здійснення приватизації. Строки приватизації житла. Момент виникнення права власності на приватизоване житло. Поняття «до приватизації» та «реприватизації». Товариство співвласників житла: поняття, порядок створення, особливості правового регулювання.

ОРІЄНТОВНІ ПИТАННЯ З ПРАВА

1. Надайте характеристику такому виду злочину як хуліганство (ст. 296). Визначте види хуліганства. Відмежування хуліганства від суміжних злочинів та питання кваліфікації за сукупністю злочинів. Роз'яснення Пленуму Верховного Суду України з цього питання
2. Визначте поняття злочину та його ознаки. Відмежування злочину від інших правопорушень.
3. Визначте вид злочину незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів (ст. 307). Роз'яснення Пленуму Верховного Суду України з цього питання.
4. Визначте чинність закону про кримінальну відповідальність у часі і просторі. Зворотна дія закону про кримінальну відповідальність у часі.
5. Охарактеризуйте такий вид злочину як згвалтування. Види цього злочину (ст. 152). Роз'яснення Пленуму Верховного Суду України з цього питання.
6. Визначте загальну характеристика злочинів проти основ національної безпеки України.
7. Надайте загальну характеристику злочинів проти життя та здоров'я.
8. Прокоментуйте злочин вимагання (ст. 189). Відмінність вимагання від розбійного нападу. Роз'яснення Пленуму Верховного Суду України з цього питання.
9. Дайте загальну характеристику Кримінального Кодексу України.
10. Прокоментуйте поняття і форми співучасті у злочині.
11. Визначте зміст такого злочину як грабіж (ст. 186). Види грабежу. Характер насильства і погрози при грабежі. Відмінність цього злочину від крадіжки.
12. Охарактеризуйте звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із дійовим каяттям.
13. Охарактеризуйте такий вид злочину як умисне вбивство при обтяжуючих обставинах (ч.2 ст. 115). Питання його кваліфікації. Роз'яснення Пленуму Верховного Суду України з цього питання.
14. Охарактеризуйте чинність закону про кримінальну відповідальність у часі.
15. Охарактеризуйте звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із передачею особи на поруки.
16. Охарактеризуйте звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку зі спливом строків давності.
17. Охарактеризуйте суб'єкт злочину та його ознаки. Співвідношення понять «Суб'єкт злочину» і «Особа злочинця».
18. Прокоментуйте вид злочину прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою (ст. 368 ККУ).
19. Надайте загальну характеристику злочинів проти громадської безпеки.
20. Охарактеризуйте такий вид злочину як зловживання владою або службовим становищем. Види цього злочину (ст. 364). Відмінність корисливого

- зловживання службовим становищем від заволодіння чужим майном шляхом зловживання службовим становищем.
21. Охарактеризуйте злочини проти громадського порядку та моральності.
 22. Охарактеризуйте обставини, які пом'якшують покарання.
 23. Проаналізуйте поняття кваліфікації злочинів. Передумови правильної кваліфікації злочинів.
 24. Охарактеризуйте таку дію, як виконання судового рішення у цивільній справі.
 25. Охарактеризуйте заочний розгляд цивільної справи.
 26. Охарактеризуйте повноваження апеляційного суду.
 27. Визначте склад і види судових витрат.
 28. Охарактеризуйте третіх осіб у цивільному процесі.
 29. Визначте засади цивільного судочинства.
 30. Дайте визначення предмету доказування. Охарактеризуйте підстави звільнення від доказування.
 31. Охарактеризуйте мирову угоду сторін.
 32. Охарактеризуйте виконання судового рішення у цивільній справі
 33. Охарактеризуйте судовий наказ: поняття, порядок видачі та скасування, набрання законної сили.
 34. Дайте визначення поняттю та класифікації доказів у цивільному процесуальному праві.
 35. Визначте фіксування цивільного процесу.
 36. Охарактеризуйте відмову від позову і визнання позову.
 37. Дайте визначення поняттю та видам судових рішень.
 38. Визначте право апеляційного оскарження.
 39. Охарактеризуйте перегляд судових рішень в касаційному порядку.
 40. Охарактеризуйте провадження в зв'язку з нововиявленими обставинами.
 41. Визначте справи, що розглядаються судом у порядку окремого провадження.
 42. Дайте визначення цивільної процесуальної правосуб'єктності (цивільна процесуальна правоздатність і цивільна процесуальна дієздатність).
 43. Дайте визначення предмету і методу цивільного процесуального права.
 44. Охарактеризуйте цивільну юрисдикцію.
 45. Розкрийте поняття та види підсудності цивільних справ.
 46. Визначте поняття власності і права власності: зміст, форми, способи набуття.
 47. Надайте загальну характеристику договору оренди.
 48. Охарактеризуйте внутрішній трудовий розпорядок.
 49. Охарактеризуйте таку дію, як припинення трудового договору: поняття, визначення термінів, класифікація підстав.
 50. Охарактеризуйте систему охорони праці в Україні.
 51. Охарактеризуйте трудовий договір: поняття, форми, порядок укладання та суттєві умови.
 52. Дайте визначення поняттю та видам матеріальної відповідальності працівників.

53. Розкрийте сутність припинення трудового договору: поняття, визначення термінів, класифікація підстав.
54. Визначте розмежування сумісництва, суміщення посад і робіт, заміщення тимчасово відсутнього працівника.
55. Визначте загальні засади та види матеріальної відповідальності працівників.
56. Дайте визначення та охарактеризуйте внутрішній трудовий розпорядок.
57. Дайте визначення трудового договору: форми, порядок укладання та суттєві умови.
58. Прокоментуйте поняття, підстави, умови та види матеріальної відповідальності за трудовим правом.
59. Дайте визначення поняттю та видам джерел трудового права.
60. Охарактеризуйте право на страйк та порядок його проведення за законодавством України.
61. Визначте порядок вирішення індивідуальних колективних трудових спорів в Україні.
62. Дайте визначення поняттю заробітної плати і нормування праці.
63. Прокоментуйте порядок вирішення індивідуальних трудових спорів в Україні.
64. Охарактеризуйте порядок вирішення індивідуальних трудових спорів в Україні.
65. Охарактеризуйте правовий статус профспілок в Україні: поняття, функції, законодавство про профспілки.
66. Визначте право на страйк та порядок його проведення за законодавством України.
67. Розкрийте поняття, предмет і методи трудового права. Охарактеризуйте систему трудового права, систему трудового законодавства.
68. Розкрийте поняття та види джерел трудового права.
69. Розкрийте поняття та зміст трудових правовідносин.
70. Визначте правовий статус профспілок в Україні: поняття, функції, законодавство про профспілки.
71. Розкрийте поняття колективного договору, його сторони та порядок укладання.
72. Розкрийте поняття та види матеріальної відповідальності працівників.
73. Охарактеризуйте поняття, види та порядок накладання дисциплінарних стягнень.
74. Визначте нормування робочого часу окремих категорій працівників в Україні.

Практичні завдання.

1. Повар кухні студентської їдальні Заліщук відмовилась від проходження медичного огляду, посилаючись на те, що вона здорова і у проведенні для неї медичного огляду потреби немає. Директор їдальні звернувся до студентів юридичного факультету за консультацією, як від може вплинути на повара Заліщук?

Дайте відповідь.

2. Водій Галкін працював на автомашині 10 годин підряд, після чого йому було наказано працювати ще три години. Галкін відмовився виконати це розпорядження, посилаючись на те, що у зв'язку з втомою він не зможе безпечно вести машину. За це Галкіну була оголошена догана.

Дайте правову оцінку діям адміністрації.

3. Електромонтер Ситін без дозволу начальника цеху погодився на одне чергування замінити електромонтера Іванова. На це чергування Ситін з'явився в нетверезому стані і не був допущений до роботи.

Кваліфікуйте дії Іванова та Ситіна. Чи можна їх притягнути до дисциплінарної відповідальності?

4. Оленюк мав відомості, що у Верченко, яка проживає одна, є багато грошей, що їх вона виграла в лотерею. Він запропонував Іванчуку обікрати Верченко. Вночі вони через вікно проникли до її хати і почали шукати гроші. Коли Верченко прокинулася і закричала, Оленюк двома ударами ножа в шию і груди вбив її. У приміщенні злочинці знайшли лише 580 грн., які й забрали.

Дайте кримінально-правову оцінку подіям, що відбулися.

5. Андрушин разом із Лесиком вчинив крадіжку з державного промтоварного магазину. Через якийсь час він та Кононенко, який був озброєний пістолетом, проникли до кооперативного продмагу. Помітивши, що злочинці виносять товари з продмагу, сторож Власюк вистрелив з рушниці. Кинувши товари, Андрушин і Кононенко вибігли з магазину. Власюк намагався затримати злочинців, але вони, заподіявши Власюку середньої тяжкості тілесні ушкодження, зламали його рушницю і втекли.

Надайте кримінально-правову оцінку ситуації.

6. За договором між фермером К. і Харківською парфумерною фабрикою місцем виконання поставки ефірних рослин передбачена залізнична станція Люботин. По прибутті вантажу була виявлена значна нестача. Оскільки фермер відмовився допоставити нестачу, фабрика вирішила пред'явити до нього позов.

Визначте підвідомчість і підсудність цього позову.

7. Бердін та Хромов вирішили вкрати насіння соняшника зі складу кооперативу і запропонували приєднатися до них Антропову. Останній, схваливши їхній намір, йти з ними відмовився, але попросив украсти одного мішка на його долю і залишити в обумовленому місці, пообіцявши за це «могорич». Бердін і Хромов уночі через стелю залізли до складу і вкрати п'ять мішків насіння соняшника. Один з цих мішків вони залишили в канаві для Антропова, який потім забрав його додому.

Надайте кримінально-правову оцінку ситуації з точки зору співучасті у вчиненні злочину.

8. При розгляді справи за позовом Т. до спадкоємців про розділ будинку місцевий суд зробив одногодинну перерву на відпочинок. Після перерви була проведена заміна судді, який раптово захворів і був відправлений до лікарні. Новий суддя спочатку вирішив питання про забезпечення позову по іншій справі, а потім продовжував розглядати справу про розділ будинку.

Чи мало місце в цих діях порушення принципів цивільного процесуального права?

9. С. звернувся з позовом до Б. про відібрання мотоциклу, який він залишив у Б. в заставу за надану грошову позику. Як було зазначено в заяві, С. повертав позику, але Б. не бажав її приймати і не віддавав мотоцикла. Очевидцями цієї обставини були П. і З. Інтереси Б. захищав адвокат.

Визначте, між ким і які виникли цивільні процесуальні правовідносини по цій справі, вкажіть їх елементи.

10. Корж І.І. звернувся з позовом до Тарасенко П.Д. про стягнення 440 грн. для відшкодування шкоди за збитки, вчинені утратою міхової шапки, яку він здав до гардеробу готелю “Русь”. Суддя, приймаючи позов, пояснив позивачу, що гардеробник Тарасенко – неналежний відповідач по цій справі і потрібно замінити його належним, з чим позивач не погодився.

Визначте коло осіб – учасників у справі, їх процесуальне становище. Визначте порядок заміни неналежного відповідача.

12. Гр. Д. подав заяву про забезпечення позову про повернення позики у розмірі 5 тис. грн. шляхом накладення арешту на депозитний рахунок гр. Т. Сума депозиту на рахунку 15 тис. грн. Суд постановив ухвалу про забезпечення позову.

Проаналізуйте ситуацію. Назвіть підстави забезпечення позову. Які Ви знаєте правила забезпечення позову? Чи підлягає оскарженню ухвала про забезпечення позову?

13. Мурашко без черги намагався придбати спиртне в магазині «Вино-горілка». На зауваження Польського він вийнятою з кишені зв’язкою ключів ударив того по голові, заподіявши легке тілесне ушкодження без розладу здоров’я.

Надайте кримінально-правову оцінку ситуації.

14. Зайцев за домовленістю з начальником відділу збуту написав заяву про прийняття його на роботу на посаду слюсаря. Однак, як виявилось пізніше, директор заводу не видавав наказу про прийняття К. Зайцева на роботу, хоча він приходив на роботу та виконував встановлені обов’язки. Коли ж, працівник у наступному місяці вирішив дізнатися, яка у нього заробітна плата виявилось, що він як працівник на роботі не рахується.

Чи виникли у даному разі трудові правовідносини? Дайте правову оцінку ситуації.

15. Зейкан примушувала своїх 13-річних синів-близнюків Вітю та Колю працювати на присадибних ділянках односельців у гарячий період збирання врожаю полуниць, а зароблені гроші віддавати їй.

Надайте кримінально-правову оцінку ситуації.

16. Подружжя П. після розірвання шлюбу звернулися до суду з вимогою розв’язати спір з приводу власності автомашини «Жигулі». Ця машина була подарована жінці П. її батьком в день одруження без нотаріального договору дарування, в зв’язку з чим її батько вважав, що автомашини є його власністю, і звернувся до суду з відповідною вимогою.

Яке процесуальне становище займає батько жінки П. та який процесуальний порядок вступу його до даної справи? Чим відрізняються треті особи з самостійними вимогами від позивачів і співпозивачів?

17. Бригадир сільськогосподарського кооперативу Дахно побив хлопчика за те, що той пас корову там, де лежав скошений льон. Потерпілому було заподіяно середньої тяжкості тілесні ушкодження.

Надайте кримінально-правову оцінку ситуації.

18. Столяр Іванюк був звільнений з роботи за п.3 ст.40 КЗпП України за систематичне порушення трудової дисципліни, оскільки протягом року на нього було накладено два дисциплінарних стягнення. У суді, куди він звернувся з позовом про поновлення на роботі, було встановлено, що ніяких письмових пояснень до накладання стягнень адміністрація від нього не зажадала. Крім того, профспілковий орган не давав згоди на звільнення.

Що розуміється під систематичним невиконанням трудових обов'язків?

Чи підлягає Іванюк поновленню на роботі?

Як має суд вирішити справу?

19. Климчук, позбавлена рішенням суду батьківських прав, викрала свою 6-річну дочку зі школи-інтернату.

Надайте кримінально-правову оцінку ситуації.

20. Директор філії ЗАТ «МАРС» уклав трудовий договір з М. Проте через місяць, під час судового розгляду спору між ними, представник М. вказував, що філія не може бути визнана роботодавцем, оскільки не є юридичною особою і не здійснює комерційної діяльності.

Дайте правову оцінку таким аргументам.

21. Самусенко познайомився з Мажевською і запросив її до себе в гості. Пізно ввечері, маючи намір вступити з нею в статевий зв'язок, Самусенко намагався підняти її з крісла. Мажевська вирвалась і вибігла в коридор. Наздогнавши її, Самусенко замкнув двері, заявивши з погрозою, що з цієї квартири так просто вона не вийде. Не маючи виходу із ситуації, Мажевська підбігла до відкритого вікна і викинулась з 8-го поверху. Від одержаних тілесних ушкоджень вона померла на місці.

Надайте кримінально-правову оцінку ситуації.

22. Черговий електротехнік К. звернувся до місцевого суду з позовом про стягнення з заводу грошової винагороди за надурочну роботу. В судовому засіданні виявилось, що розрахунки оплати надурочних робіт позивач зробив неправильно, що йому дійсно належить виплатити в два рази більше, а клопотання про збільшення суми позову він на суді не порушував. Розглянувши справу, суд стягнув на користь позивача подвійну суму.

Чи узгоджуються дії суду з принципом диспозитивності?

23. До Леонова, який ремонтував власний автомобіль, підійшли троє підлітків, двом з яких не було 14 років, а третій був п'ятнадцятирічним, і запитали, чи не купить він у них за ціною вдвічі нижчою за роздрібну колеса для автомобіля. Леонов погодився. Підлітки на сусідній вулиці вночі зняли четверо коліс з автомобіля Осипова, а наступного дня принесли їх Леонову, одержавши обумовлену суму грошей.

Якою має бути кримінально-правова оцінка дій Леонова і підлітків?

24. У правилах внутрішнього трудового розпорядку ТОВ «Калина» містяться пункти, що передбачають позбавлення відпустки за прогул без поважної причини, накладення штрафу в розмірі двох мінімальних заробітних плат на особу, яка з'явилася на роботі в нетверезому стані, а також за порушення трудової дисципліни позбавлення премій, передбачених системою оплати праці.

Дайте правову оцінку вказаним положенням.

25. Анкудінов, Пайчадзе і Макаров вчинили 10 нападів на квартири громадян. Для подолання опору потерпілих, які відчиняли їм двері після того, як злочинці видавали себе за співробітників поліції, вони застосовували балончики з газом «Сі-Ес» нервово-паралітичної дії, а далі зв'язували потерпілих і заволодівали їхнім майном.

Чи є в діях цих осіб склад злочину «бандитизм»?

26. Викликаний повторно в судове засідання свідок Д. категорично відмовився від явки до суду, свідок В. відмовився від свідчень на суді, а свідок П. дав у судовому засіданні неправдиві свідчення.

Яку відповідальність можуть нести свідки Д., В., П. за допущені ними правопорушення? Дайте визначення цивільної процесуальної відповідальності та відповідь на питання: в чому полягає її відмінність від кримінальної і адміністративної?

27. Ревізія виявила у буфеті залізничної станції недостачу 1959 грн. Завідувач буфету Ревенко пояснив, що він відпустив у кредит велику кількість спиртних напоїв та дав у борг 2,5 тис. грн. своєму знайомому Коваленку для влаштування весілля його сина. Ці показання підтвердив Коваленко, який на прохання Ревенка під час ревізії повернув йому борг за рахунок грошей, подарованих гостями на весіллі сина. Суд засудив Ревенка за розтрату чужого майна за ч. 4 ст. 191 КК України.

Чи правильно кваліфіковані дії Ревенка?

28. Іваненко при прийнятті на роботу вимагав від роботодавця надати йому для ознайомлення правила внутрішнього трудового розпорядку. Проте роботодавець зазначив, що вимоги дисципліни праці щодо нього передбачені трудовим договором, правила внутрішнього трудового розпорядку на нього не поширюються, оскільки вони поширюються на окремих категорій працівників.

Дайте правову оцінку ситуації.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ

Кількість балів (max – 100)	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Критерії
90 – 100	“Відмінно”	A	Виставляється за глибокі знання навчального матеріалу, що міститься в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах; вміння аналізувати явища, які вивчаються, у їхньому взаємозв’язку і розвитку, чітко і лаконічно; логічно і послідовно відповідати на поставлені запитання; вміння застосовувати теоретичні положення під час розв’язання практичних задач.
82 – 89	“Дуже добре”	B	Виставляється за ґрунтовні знання навчального матеріалу, аргументовані відповіді на поставлені запитання; вміння застосовувати теоретичні положення під час розв’язування практичних задач.
75 – 81	“Добре”	C	Виставляється за міцні знання навчального матеріалу, аргументовані відповіді на поставлені запитання, які, однак, містять певні (несуттєві) неточності; вміння застосовувати теоретичні положення під час розв’язання практичних задач.
69 – 74	“Задовільно”	D	Виставляється за посередні знання навчального матеріалу, мало аргументовані відповіді, слабе застосування теоретичних положень при розв’язанні практичних задач.

60 – 68	“Достатньо”	Е	Виставляється за слабкі знання навчального матеріалу, неточні або мало аргументовані відповіді, з порушенням послідовності його викладання, за слабке застосування теоретичних положень при розв’язанні практичних задач.
1 – 59	“Незадовільно”	FX	Виставляється за незнання значної частини навчального матеріалу, істотні помилки у відповідях на запитання, невміння орієнтуватися під час розв’язання практичних задач, незнання основних фундаментальних положень.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Вереша Р. В. Кримінальне право України. Загальна частина : навч. посіб. / Р.В. Вереша; Акад. адвокатури України. – 2-ге вид., переробл. та допов. – К.: Центр учб. л-ри, 2014. – 320 с.
2. Бантишев О. Ф. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України. Загальна частина: пост. комент. та наук.-теорет. характеристика окремих положень / О. Ф. Бантишев, С. А. Кузьмін. - К. : Видавець Паливода А. В., 2010. - 334 с.
3. Баулін Ю.В., Борисов В.І., Тютюгін В.І. та ін. Кримінальний кодекс України. Науково-практичний коментар .Особлива частина. 5-те вид., допов. – Х.: Право, 2013. - 1040 с.
4. Вознюк А. А. Кримінальне право України. Загальна частина : конспект лекцій / А. А. Вознюк; вступне слово д.ю.н., проф. О. О. Дудорова. – К. : Нац. акад. внутр. справ, «Освіта України», 2016. – 236 с.
5. Дадерко Л.Ф. Кримінальне право України : навч.-практ. посіб. / Дадерко Л. Ф., Ізуїта П. О. ; Відкрит. міжнар. ун-т розвитку людини "Україна", Ін-т права і сусп. відносин. - Вид. 2-ге, перероб. і допов. - Київ : Ун-т "Україна", 2018. - 404 с.
6. Дмитрук, І. М. Трудове право України : навч.-метод. посіб. / І. М. Дмитрук ; Миколаїв. нац. ун-т ім. В. О. Сухомлинського, Ін-т історії, політології та права. - Миколаїв : Гельветика, 2017. - 135 с.
7. Ємельянов В. П. Кримінальне право України: Загальна частина. Основні питання вчення про злочин : наук.-практ. посіб. / В. П. Ємельянов. – Харків : Право, 2018. – 142 с.
8. Кримінальний кодекс України // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2001. - N 25-26, Ст.131
9. Кодекс законів про працю // ВВР, 1971, додаток до N 50, ст. 375
10. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник / за ред.: В.В. Сташиса, В. Я. Тація. – 4-е вид., переробл. і допов. – Х. : Право, 2014. – 456 с.
11. Кравчук В.М. Науково-практичний коментар Цивільного процесуального кодексу України. — К. : Істина, 2006. - 944 с.
12. Луцюк П.С. Сучасна парадигма юридичної відповідальності у трудовому праві України : монографія / П. С. Луцюк. - Харків : У справі, 2017. - 500 с.
13. Ортинський В.Л. Кримінальне право України. Особлива частина : навч. посіб. для студентів спец. 081 "Право" / В. Л. Ортинський, К. Б. Марисюк, Я. В. Ступник ; Нац. ун-т "Львів. політехніка". - Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2018. - 422 с.
14. Прокопенко В.І. Трудове право України. – Харків: Консум, 2013. – 360 с.
15. Прилипко С.М. Трудове право: посіб. для підгот. до держ. іспиту / С.М. Прилипко, О. М. Ярошенко. - 3-тє вид., перероб. і допов. - Харків: Право, 2017. - 193 с.

- 16.Правові проблеми трудового та пенсійного законодавства України в контексті євроінтеграції : монографія / [Н. М. Хуторян та ін. ; відп. ред. Н.М. Хуторян] ; НАН України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. - Київ : Ніка-Центр, 2017. - 255 с.
- 17.Тютюгін В.І. Кримінальне право України. Особлива частина : посіб. для підгот. до заліків та іспитів / В. І. Тютюгін, О. Д. Комаров, М. А. Рубашенко; відп. ред. проф. В. І. Тютюгін. - 3-тє вид., перероб. і допов. - Харків : Право, 2019. - 171,
- 18.Трудове право України: Академічний курс: Підручн. / За ред . Д. Пилипенка. – К.: Атіка, 2014. – 536 с.
- 19.Хавронюк М.І. Науково-практичний коментар до Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції» / М.І. Хавронюк / [вид. виправл. і доповн.]. – К. : Юридична думка, 2015. – 424 с.
- 20.Цивільний процесуальний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2004. - N 40-41, 42. - ст.492
- 21.Цивільне процесуальне право України : навч посіб. для підгот. до іспитів і тестування / [Н. Ю. Голубєва та ін.] ; за ред. д-ра юрид. наук, проф. Н.Ю. Голубєвої ; Нац. ун-т "Одес. юрид. акад.". - 2-ге вид., перероб. і допов.- Одеса : Гельветика, 2019. - 435 с.
- 22.Цивільний процес України: підручник / кол. авторів; за ред. В. О. Кучера. – Львів: ЛьвДУВС, 2016. – 768 с.